

Geopolitiek 2019: opkomst China vereist sterke trans- Atlantische relatie

Alex Krijger

In de lente van 2019 mogen meer dan 375 miljoen Europeanen stemmen voor 705 zetels in het Europees Parlement, een parlement zonder de Britten. Een belangrijke verkiezing omdat Europa te maken heeft met een aantal grote interne uitdagingen: van Brexit, een mogelijke crisis in Italië, tot onrust in Oost-Europa. In 2019 moeten we vooral ook oog hebben voor de mondiale geopolitieke trends die bepalend zijn voor de toekomst van Europa. De opkomst van China vormt een van de belangrijkste geopolitieke ontwikkelingen van de 21^e eeuw.

Na de val van de Berlijnse Muur en 9/11 is een nieuw tijdperk begonnen waarvan alleen de contouren beperkt zichtbaar zijn. Door het ontbreken van een heldere context hebben we de neiging om ontwikkelingen in het buitenland te duiden aan de hand van incidenten. Sociale media bevestigen de illusie van een onsamenhangende en door incidenten gedomineerde wereld met hun kakofonie van oppervlakkige meningen, voortkomend uit een caleidoscoop van veelvoudige realiteiten.

Ons contemporaine tijdsgewricht kent een aantal geopolitieke trends die het dagelijkse nieuws over Trumps tweets en de Brexit-beslommeringen ontstijgen. Deze met elkaar samenhangende ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld klimaatverandering, de energietransitie, Artificial Intelligence, toegenomen fragiliteit van westerse democratieën en een explosief stijgende wereldbevolking, zullen onze wereld de komende decennia substantieel veranderen en de unipolaire wereldorde ontwrichten. De meest ingrijpende ontwikkeling is misschien wel de opkomst van China en de toegenomen rivaliteit tussen Beijing en Washington.

China heeft in de afgelopen vier decennia een historische prestatie geleverd: het land ontwikkelde zich van de tiende economie in de wereld in 1979 naar de grootste economie rond 2025. Meer dan vierhonderd miljoen Chinezen zijn uit de armoede opgeklommen naar de middenklasse. Het is een unieke prestatie waarvoor de Chinezen veel respect en

waardering verdienen. Echter, Beijing definieert inmiddels zijn huidige ambitieniveau niet meer in louter economische termen. President Xi Jinping is duidelijk over de ultieme Chinese aspiraties: opnieuw de onbetwiste nummer één van de wereld worden op alle denkbare terreinen: politiek, economisch, cultureel en militair.

Opnieuw, want China nam altijd die positie in tot de westerse opkomst in het midden van de 19e eeuw. Vanuit Chinees perspectief geredeneerd is deze ambitie dan ook begrijpelijk. Ter realisatie van de 'China Dream' heeft Beijing strategische maatregelen genomen waaronder de versterking van de Communistische Partij, lancering van een nieuwe economische revolutie gericht op innovatieve technologieën en het versterken van de Chinese krijgsmacht. Internationaal zet China onder meer in op het Belt and Road Initiative, de Asian Infrastructure Investment Bank en de nauwe samenwerking met Oost-Europese landen in het zogeheten '16+1 forum', een grotere rol in de Zuid-Chinese Zee en een omvangrijk en ambitieus ruimtevaartprogramma, inclusief het gevreesde antisatellietprogramma. Dit zijn geenszins vergezichten die nog decennia voor ons liggen: wanneer de Communistische Partij in 2021 honderd jaar bestaat, moeten de Chinese ambities deels gerealiseerd zijn.

De Sino-Amerikaanse betrekkingen vormen de belangrijkste bilaterale relatie van de 21^e eeuw. China heeft definitief afscheid genomen van Deng Xiaopings prudente beleid

waarbij China een bescheiden internationaal profiel hanteerde. China's ambitieniveau biedt Nederland en Europa aanzienlijke kansen voor zaken doen, uitwisselingsprojecten van studenten en samenwerking op het gebied van innovatie en duurzaamheid, maar we moeten niet naïef zijn. Beijing etaleert een model dat in toenemende mate voor veel landen een steeds aantrekkelijker alternatief is voor onze democratie en vrijemarkteconomie.

Het huidige anti-Trumpsentiment in Europa slaat te vaak door naar anti-Amerikaanse gevoelens en leidde bij diverse politici en media recent zelfs bijna tot openlijke bewondering voor China als nieuwe hoeder van het mondiale economisch liberalisme. In het licht van de Chinees-Amerikaanse machtsstrijd is Europese scepsis ten aanzien van de trans-Atlantische relatie, gevoed

De Sino-Amerikaanse betrekkingen vormen de belangrijkste bilaterale relatie van de 21^e eeuw

door aversie jegens Trump, een strategische vergissing. China's opmars vraagt juist om hernieuwde Europees-

Amerikaanse toenadering. Immers, de Verenigde Staten kunnen in ultimo zonder Europa maar Europa kan niet zonder de VS. De trans-Atlantische alliantie is meer dan de som van haar delen. Dit historische verbond weegt zwaarder dan de tijdelijkheid van een Amerikaanse president. Het is hoog tijd dat we in Nederland fundamenteel gaan nadenken over hoe we ons gaan verhouden tot die opkomende wereldmacht van de 21^e eeuw: China. Het is dan ook terecht dat de Nederlandse regering in het voorjaar van 2019 met de eerste contouren van een China-strategie komt. Het debat hieromtrent zal met name gevoerd moeten worden met de jonge generaties, daar vooral zij steeds meer te maken krijgen met deze nieuwe supermacht. Een debat zonder vooringenomen posities en oordelen jegens China, maar een vrij, ongefilterde en toekomstgerichte dialoog over kansen en uitdagingen. Eén ding is zeker: een versterkte trans-Atlantische relatie in het licht van China's evolutie als mondiale supermacht is een gedeeld Europees-Amerikaans belang.

Alex Krijger is Founder & Managing Partner van Krijger & Partners, Government Affairs/Political Risk Management. Alex is tevens vicevoorzitter van de Atlantische Commissie.

Wilt u reageren?

Mail de redactie: redactie@atlcom.nl.